

POKROK ZÁPADU

Založen 1871.

Omaha, Neb., ve středu, dne 18. září 1907.

Ročník XXXVII--Číslo 8.

Zprávy americké.

Roosevelt apoštolem míru.

Jak známo, sešli se v Haagu posilanci z různých států, aby učinili něco ve prospěch světového míru. Zasedali, rokovali a konec konců byl, že nevykonal nicého. Výsledek byl tak nepatrný, že se vlastně ani výsledkem zvatí nemůže. A zdá se, že vládní a potentáti jsou rádi, že haagská konference nedopracovala se žádných významných výsledků. Jenom presidentovi Rooseveltovi se to jaksi nelíbí. On, který dříve tak často zván byl prezidentem míru, láme si hlavu velikolepým plánem, jehož provedení nemálo přispěje k tomu, aby světový mír o něm psal. Roosevelt prohlásil veřejně, že s výsledkem haagské konference spokojen není a proto má v úmyslu svolati novou mírovou konferenci. Delegáty této konference mají být ve Washingtoně sídlící posilanci cizích vlád. Nemí vyloučeno, že do konference této zataženi byli by i členové Rooseveltovy kabinetu. V této konferenci přetřásány by se otázky, týkající se velmocí. Všeobecné odzbrojení, obmezení ozbrojení, nová válečná pravidla a jiné, to jsou otázky, které měl řešit haagský kongres, ale neřešil. Tyto otázky však nebudou rovněž předmětem Rooseveltovy porady. Roosevelt chce přetřásti otázky praktičtější. Schůze tato svolána má začátkem října. Schůzi zahájí Root, zahraniční ministr Spojených Států, anebo sám president delší řečí. V zahajovací řeči připomenou president účel porady a uvede ony otázky, o nichž se má rokovati a na nichž velmocí už předem se musí dohodnout. Nejdůležitější z těchto otázek jest, jak zachováni se velmocí až země španělská matka císařovna, anebo vzdá se trůnu. Jakmile se tak stane, jest jisto, že vypuknou nepokoje, částečně následkem rozpínivosti Japonska a částečně následkem žárlivosti kmene Mandžu a čínského. V Číně už k něčemu podobnému se chystají a proto panují v zemi stále rozbroje. Bude zajímavavo, bude-li plán presidentův přijat shromážděnými velvyslanci.

Češové ve vlasti proti Iškoví.

"New Yorkské Listy" v jednom z minulých čísel přinásejí zajímavý dopis z Prahy, v němž uvažováno je hlavně o přípravných pracích k světovému sjezdu Volné Myslenky, který v minulých dnech právě byl skončen. Mezi jiným v dopise tom se píše: **Ve příčině delegace dra. Išky na pražský sjezd je zde velké rozhořčení. Jak se praví, Česká sekce vedle okamžitého protestního telegramu chystá ještě další prohlášení pro americké i pražské noviny, jež bude uveřejněno před sjezdem. Česká sekce nehodlá přý jeho mandát za česko-americký Svaz uznati.** Za místo pro příští sjezd Volné Myslenky chtějí mnozí pražští svobodáři navrhnouti New York. K vůli dokonale přípravě byl by však sjezd až za dva roky. — Stalo se jen to, co už dávno jsme předvíдали. Řekli jsme, že dr. Iška v pokrokových kružích ve staré vlasti stal se nemožným a nyní dochází na potvrzení pravdivosti našich slov. A doufáme, že dojde i na naše další tvrzení, že cestou přes starou vlast dovíme se o pověstném tomto delegátu mnohých zajímavosti.

Pomník McKinleyův.

Město Buffalo, N. Y., na jehož půdě William McKinley, tehdejší president Spojených Států stal se obětí anarckistů, postavilo zavražděnému prezidentovi z krásného bílého mramoru obelisk, který odhalen byl za velikolepých slavností dne 5. září. Samotný obelisk má

výšku 14 stop a spočívá na 12 stop vysokém podstavci, na jehož čtyřech stranách jsou následující zlaté nápisy: "Tento pomník postavil stát New York ku památce a počtu Williama McKinleyho, 25. presidenta Spojených Států." — "W. McKinley narodil se v Niles, O., dne 23. ledna 1843. V roce 1865 přijat byl jako dobrovolník do 23. obilského pluku. V četných bitkách se vyznamenal a jmenován byl kapitánem." — "Wm. McKinley zvolen byl v Ohio do kongressu v roce 1876 a zůstal posilancem po 6 období, až do roku 1890. Za guvernéra státu Ohio zvolen byl roku 1891 a 1893. Presidentem Spojených států stal se v r. 1896." — "Wm. McKinley zemřel v Buffalo dne 19. září 1896. Stal se obětí zákeřného útočníka, který zastřelil jej právě v tom okamžiku, když podával mu pravici."

Nevinné vězněna 16 roků.

Po 16letém věznění v státním žaláři wisconsinenském propuštěna na svobodu pí. Vilémína Baehrová, která v 16. roku věku svého odsouzena na doživotí pro otrávení pečetního, který v domě manžela jejího nocoval. Pí. Baehrová přišla do Ameriky z Německa před dvaceti lety. Přišla do okresu Shawano ve Wisconsinu s otcem a několika sestrami, z nichž byla nejmladší. Na 15letou dívku pohlédl starší již farmář Baehr a ten požádal otcе jejího o dceru. Otec, chudý vystěhovalce, přemluvil dívku, by si vzala muže, jenž mohl být jejím otcem. Byl Baehr nejzamožnější rolník v sousedstvu. Nezkoušená dívka, vychovaná v otročké poslušnosti, se vzdala a tak se stala ženou člověka, který si jí vzal hlavně proto, že byla mladá a praena a že v ní získal neuvěřitelnou pracovní sílu pro své hospodářství a svůj dobytek. Jedné noci přišel na Baehrovu farmu jistý Sell. Měl u sebe značnou částku peněz, s kterou se pochlubil. Lakotný Baehr přemluvil v noci nezkoušenou a zotročilou ženu, aby ráno přimíchala Sellovi do kávy jedu. Ta otrocky poslechla. Když Sell zemřel otrávením, byli manželé Baehrovi zatčeni. Baehr namluvil pak ženě, že si polepší, když celý zločin vezme na sebe. Ta poslechla zas a byla odsouzena na doživotí. Po odsouzení svým doufala stále, že bude brzo propuštěna. Nechtělý manžel její, trápen bryzením svědomí, sprovodil se se světa a žena jeho zůstala ve vězení a upadá v zapomenutí. Až teprve když jednou jistý W. C. Zachov, slyše vyprávěti o jejím osudu, hnut byl soucitem, začlo se pracovati o jejím osvobození. Zachov jest bohat a bylo mu tedy snadno získati advokáty a interesovat vlivně osobností, a následek toho byl, že podána guvernérovi Davidsonovi petice za její osvobození. Paní Baehrová, až čítá teprve 32 let, jest dlouhým žalářem velice sešlá. Tragedie lidského života, jakých v téhle zemi krutého trestního práva, když mu propadnou chudí, máme bez počtu. Bohatí vrazi budí soucit tisíců, jejich advokáti je vysekají a společnost je pak přijme s otevřenou náručí jako vítěze nebo mučedníky, ale chudí — inu, ty si vezme kat nebo se za nimi zavřou vrata žalářů a tam hynou do smrti, jestli jim náhoda a soucit vládních nepřemůže k svobodě.

Finanční výkaz Spoj. Států.

Právě uveřejněna statistická měsíční zpráva o příjmech a výdáních spolkové vlády za měsíc srpen 1907 ukazuje, že příjmy za tento měsíc obnášely \$58,226,221 a výdaje \$54,837,790, takže zůstává přebytek \$3,388,491. Příjmy z různých pramenů obnášely: za clo \$29,716,419, o \$704,000 více jako v předcházejícím měsíci, z vnitrozemských da-

ni \$22,231,446, o \$450,000 více. Příjmy za měsíc srpen byly o \$2,220,000 větší, nežli v tomto měsíci roku minulého. Za to i výdaje byly o 7,900,000 větší, nežli v srpnu 1906. Všechny položky výdání vykazují zvětšení, vyjímaje výdaje na Indány. Spolkový dluh obnášel dne 31. srpna v celku \$881,692,332. Proti měsíci minulému zmenšil se o \$3,008,772.

Romantické drama v české rodině.

Policejním soudcem Whelanem v Clevelandě odsouzen byl pekař Bedřich Javorník z Chicaga na dva měsíce do pracovny, k výkonu soudním a k pokuté 50 dollarů. Jest to nemilé a neočekávané zakončení milostného románu, který započal v Chicagu a přenesen byl do Clevelandu. Javorník bydlel v Chicagu u manželů Anny a Jana Dolenců. Počuvdvž byl Dolence povoláním sazeč, dlouhý čas bez práce a v Chicagu nemohl žádné zaměstnání naléztí, půjěl mu jeho strážník Javorník peníze na cestu do jiného města, aby se tam naněil pracovat na sazečím stroji. Nešťastnost Dolencovy využítkoval však Javorník, popletl své bytné hlavu a přemluvil jí, aby s ním přehla do Clevelandu. Učinila mu po vůli. Nešťastná žena, když první slastné opojení přšlo, počala o činu svém a pravé stránky uvažovati a dospěla k náhledu, že jednala špatně. Litost se dostavila a kajnice hleděla se vyprostiti z tou svého únosce. Javorník jí však stále střežil. Ve čtvrtek šel Javorník hledati práci, a této příležitosti použila Dolencová, kterou Javorník doma uzavřel, k útěku. Spletla z poslanky a prostřadla motouz a apustila se po něm s prvního posobedi. Na to pospířila na sejbližší stanici a žádala o ochranu před Javorníkem. Ten byl ihned zatčen. Udání svá paní Dolencová před policejním soudem opakovala. Javorník chtěl sebráti roli uneseného, ale nepodařilo se mu to. Soudce mu důkladně domluvil a vynesl nad ním shora uvedený rozsudek. Mladá paní, která byla obžalována z manželské nevěry, byla propuštěna se suspendovaným rozsudkem a poslána k svému muži do Chicaga. Jak jí uvítal, to jest ovšem otázkou.

Něco pro obyvatele Marsu.

Z Colorado Spring, Colo., se oznamuje: Veliké pátrací světlo, které vládá postavila na Pikes Peaku, nachází se již v činnosti a za tmavé noci jeho žár je vidětí do vzdálenosti několika set mil. Kdyby obyvatelé na Marsu měli dobré oči, nebo dobré ďalekohledy, mohli by si záře té dobře povšimnouti a též dáti o sobě vědět. Světlo to reprezentuje záři 170,000 svíců a osvětluje prostor 60 čtverečných mil.

Krajanka sešlela.

Silená bolem nad smrtí matky a trpíc touhou sčastniti se pohřbů, jež přála si spásovit, poslala 28letá Adelaida Kofízková poštou otrávené cukrovinky různým ročním, které znala. Po celý týden chystala zokoladu s arsenikem a způsobila málem smrt pí. Kentové a její dcery, které zaslaný "vzorok cukrovky" sněžly. Podobný balíček zaslaný rodině Morganové rovněž obsahoval jed. Lékaři prohlásili mladou ženu za šílenou a tato bude dopravena do státního útavu v Oshkosh. Slečna Kofízková jest členem jedné z předních rodin českých v Americe. Jest neteří zemřelého Karla Jonáše, jenž byl místopředsedou wisconsinenským a později generálním konzulem Spojených Států v Praze. Slečna Kofízková nabyla vzdělání na universitě wisconsinenské a má nadání hudební. Studovala i otázky hospodářské a byla do smrti své matky jednou z nejudanějších dívek

města. Při křizovém výsledku doznala, že poslala jen dvě zásilky, a několik jiných rodin dostalo rovněž otrávené cukrovinky.

Obmezení vydávání občanských listů ve státě New York.

Soudce Miller v Ithaca, N. Y., při zahájení zářijového termínu Supreme courtu překvapil soudní zřízení zaměstnutím všech aplikací o občanské listiny. "Přijmuli jsme již mnoho ignorantních cizinců za občany," pravil soudce. "Nezamýřám připustiti k občanství žádnou osobu, která nezná dotí z naší ústavy, aby mohla odevzdati oduševněným způsobem hlasovací lístky. Nepovolím občanský list žádnému příštěhovalci, který nemá pevného úmyslu zůstati v zemi a inteligentní znalosti a vlasteneckého zájmu o její formě vládní. Nevědomý volič stává se snadno koruptivním a neodůvěrnělé použití hlasovacího lístku jest velkým nebezpečím úspěchu demokratické formy vládní."

Pokrok Minnesoty.

Při zahájení státního fairu v St. Paul, řečnil dr. Northrop a pravil mezi jiným, že všechno bohatství Spoj. Států před vypuknutím občanské války r. 1861: páchlo se na \$7,000,000,000, kdežto dnes činí jistěji \$107,000,000,000, a za jediný rok se tady vypěstuje a vydobí bohatství, které má skorem trojnásobnou cenu eo tehdejší cena všech pozemků, domů a vůbec všeho. Za jediný rok vytvoří Bonstati tolik bohatství, že by zaplatil pětkrát všechny výlohy a občanskou válkou spojené. Obnášit cen tovarních výrobků za rok \$15,000,000,000 a farmářských \$5,000,000,000. A za jisté to není mnoho, když za rok každý muž, žena a dítě, pomocí tolika strojů vyrobí za \$250 bohatství. O štěstí pravil, že nepozůstává ve velkém bohatství, slávé moci, vlivu, ani ničím velikým, ale závisí hlavně ve střídmosti a mírnosti. Dejte mi pohodlný život, ani bohatství ani chudobu, pravil řečník, žádnou nádheru aniž čeho moc, jenom náležitý domov, životní potřeby, příjemný život domácí a upřímní přátelé a mohu být šťasten, protože práce již není tak namáhavá, jako bývala dřive, a stroje velice pomáhají, a odměna za práci jest ďaleko větší nežli bývala a člověk za poměrně laciného užívání telefonů, železnic a časopisů není více tak osamělým na farmách, jako býval dřive. Avšak nemůže se očekávat, že farmářští synkové zůstanou na venkově pouze z povinnosti, bude-li tu život nepřijemný. Abychom je tady udrželi, musíme hledět život jim zpřijemnit. Hová musí míti ještě něco jiného mimo práci, jídla a spaní.

Nedostatek námořníků.

President T. Roosevelt v posledním svém poselství uveřejnil svůj mírný námořní program, totiž že námořní síla naše má se udržovati na poměrně stejném stupni mezi jinými národy, což vyžaduje, aby zastaralé lodě se nahrazovaly stále jinými. Každého roku má se postaviti aspoň jedna bitevníce nová, která by se v každém ohledu vyrovnala tém nejlepší, jaké staví jiné národy. Plán tento se zdá příliš skromným pro předsedu námořního výboru kongresního Flosse. Ten by chtěl šestnáct těch nejlepších bitevnic pro každý oceán, a k bitevním arci by byl přidělen dostatečný počet křižáků, torpédových loďstva a člunů podmořských. Jediné takové loďstvo prohlašuje za náležitou protekcí pro naši zemi, a pěl by si, aby kongres na to peníze povolil. Ale jelikož nejlepší lodě, jaké postaviti můžeme, stanou se staromodulmi a nepotřebnými za deset nebo 12 roků, bude Fossově těžko přesvědčít ostatní čle-

ny kongresu o moudrosti stavby silného loďstva, dokud naléhavá jeho potřeba není úplně zřeteľnou. Námořnictvo naše prozatím potřebuje více loděk než lodí. Tito by se měli svolati a vyevířiti. A když se svolají, bylo by nutno je udržeti místo nynějších hromadných desercí. Pravdou jest, že bitevní loď se nedá postaviti za jediný den, ale ani se nemusí nedá za jeden den vyevířiti. A když k válce dojde, u žádna vlastenecká nádhřnost nemůže zaujmouti místo zkušenosti. Kdyby kongres vynalezl plán, aby vojanění se stávalo atraktivnějším pro mužstvo, sešli by tím naši námořní moc hodně více, nežli stavbou velikého počtu vřtečnych lodí, jemuž by náležitě mužstvo s dobrým výcvikem scházelo.

DROBNÉ ZPRÁVY.

- * Následkem stávkvy doutníkářů na Kubě, zásoby havanských doutníků ve Spojených Státech jsou takřka vyčerpany a je o ně citelný nedostatek.
- * Do Wellesleyovy university v Bostonu přibily v těchto dnech tři dívky, chráněnky císařovy, jež jsou prvními ženami, vyslanými vládou čínskou na vzdělání do Ameriky.
- * New Yorku dochází zpráva, že Severoněmecký Lloyd postaví obromůž parník, který překoná obrovský parník "Lusitanu", jež náleží společnosti Cunard. Loď tato zároveň bude i rychlejší.
- * V měsíci srpnu přibilo do Ameriky o 25 tisíc více přistěhovalců nežli v tomto měsíci minulého roku. Také zářij začíná velice silným počtem přistěhovalců. V pátek vyloděno jich bylo 5,364 a v přístavech čeká již opětě několik parníků s lidmi na vylodění.
- * V San Francisku, Cal., došlo dne 11. září opětě k vážným nepokojům mezi dělníky. Několik neunioých zřizenců pouštění káry bylo napadeno shromážděným davem. Rozpoutal se boj, při němž 5 skěbů bylo raneno a jeden z nich velmi nebezpečně.
- * V minulých dnech vyhořel ve Shelton, Wash., hotel, při kterémžto požáru padlo rozražnému žilvu patnáct lidských životů za oběť. Hotel byl tříposchodová dřevěná budova. Požár šířil se úžasnou rychlostí, takže nebylo možno na zachraňování ani pomyslet. Někteří chtěli se zachrániti seskokem z okna, avšak při skoku se zabili.
- * Společnosti drah Burlington, Northwestern a Union Pacific podaly žádost k spolkovému soudu v Lincoln, Neb., o prozatímní zadržovací zákaz, jímž má být státní železniční komisi zakázáno snížití dopravní cenu na obilí. Společnosti jsou hotovy se soudit a záležitost tuto přivéstí třeba až k nejvyššímu soudu.
- * Jedna ze dvou bitevních lodí, jichž stavba byla povolena v posledním zasedání kongressu, bude se jmenovati "New York". Každá z nich bude mít 20,000 tun nosnosti. K tomuto rozhodnutí dospěl konečně president s ministerstvem námořnictva. Jméno křižáku "New York", který dostal toto jméno na počest města New Yorku, přeměněno bude na "Saratoga". Stará bitevní loď "Saratoga" bude dána do rezervy.
- * Do banky v osadě Manley, Neb., vstoupil za časných ranních hodin, když v celé budově děl jen samotný kasír Diah neznámý muž a odevzдал mu k předání list. V listě tom žádal zloděj \$3,000 a když pokladník pohlédl na neznámého, viděl, že tento mří naš revoľkerem. Diah sebral všechny drobné peníze v účtuon \$2,500 a odevzдал je zloději, který před bankou vsedl na koně a odjel. Na zloděje uspořádána byla pa celém okolí honba.